

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan szívatlanok.

NYILTARTÓ PÖTTÖRRE 50 HÍR.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Feladó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JOZSEF.

Kiadó és lapfajdoszó:
STRAUSZ SANDOR.

Iparosok Otthona.

A mai korban, amikor valóságos tespedtség fogja el az embereket, különösen pedig a társadalom egyik igen lényeges osztályát, az iparosokat: jól esik egy mozgalmat látni, mely az iparosok helyzetének javítása s elsősorban az összetartozás érzetének erősítése céljából megindult.

Napihíreink közt megemlékezünk a gyűlésről, melyet a napokban csáktornyai iparosaink tartottak, hogy az Iparosok Otthonának régóta vajudó ügyét nyélbe üssék.

Örülünk annak, hogy ismét egy lépéssel előbbre haladtak. Azaz, hogy akkora lökést adtak az ügynek, melynek valószínű következménye a régi ideának megtestesítése lesz.

Azért mondjuk, hogy az Otthon kérdése mári régóta napirenden van, mert már 1899. január 7-én halározta el az akkori ipartestület, hogy a csáktornyai iparosok munkaképtelen és kiérdemesült tagjai részére Iparos Otthont létesít. Munkájában azonban főbbre nem vitte, csak az alapszabályok kidolgozásához fogott s közel 2400 korona készpénzt gyűjtött.

Tovább már nem haladt, mert az ipartestületi előjárások folytonos változtatása aligha alkalmas a felvetett eszmék megvalósítására. Nincs idő a stabilitás hiányából kifolyólag a tervek megérlelésére is. Új emberrel új gondolatok lépnek előtérbe, melyek a régieket a feledés tengerébe mélyítik.

Igy volt ez az Iparosok Otthonjával is. Tizenhárom esztendeig aludt az ügy, egy

lépéssel sem haladt előre, hacsak azt is eredménynek nem tekintjük, hogy vagyona azalatt 4000 koronára gyarapodott.

Nagyon helyesen tette tehát a mostani vezetőség, hogy az Otthon ügyének megérlelésére vállalkozott. Higyük, hogy lankadást nem fog ismerni s hogy az eszmét a megvalósulás stádiumába juttatja.

Hogy erre az Otthonra szükség van, azt mindenki belátja. Sok szempont szál amellet, hogy az létrejövön. Már az iparosoknak maguknak is érdekükben van, hogy otthonjuk legyen. Eltekintve attól, hogy a testületi szellem az összetartozandóság érzetének tápot nyújt, az se mindennapi előny, hogy a segélyre szorultakat segítyezi, a rokkantakat támogatásban részesíti s az elaggott és munkaképtelenné vált vagyontalan iparosoknak menhelyet biztosít, akik az építendő Iparos Otthon felai között hátralévő napjaikra gondatlan ellátásban részesülendek.

Oly szociális problémának megoldása az Otthon létesítése, melynek már régen meg kellett volna történnie. Csak vessünk egy pillantást más városokra, ahol nincs is aránylag annyi iparos, mint Csáktornyan. Mennyire előnyösebb helyzetben vannak azok mindenütt, mint nálunk. Tekintélyük nagyobb, vagyoni tekintetben is szilárdabb alapon állanak. Nagyobb terük van a szereplésre. Mellőztetésben sehol sem részesülnek. S ezt minek köszönhetik? Azoknak a társadalmi kapcsolatoknak, melyeket maguk közt teremtek s melyek az iparosostály erősítésére vezettek.

Csáktornyan mindez nincs meg. Ipar-

testülete csak a legszükségesebb törvényes intézkedések keretében mozog. Végzi azt, amit a paragrafusok rája diktálnak. Egy cseppet sem való arra, hogy tekintélyét szociális tekintetben érvényesítse.

A tanocot alig eresztik iskolába. A segéd csak a hasonzorűrek közt mozog s maga az iparos is teljes életén át csak a megszokott társaságot keresi fel. Alig van érintkezés másfelé. A maga művelődésének előmozdításán nem fáradozik, arra nem is törekszik. Szóval ott vannak az állapotok, ahol 50 évvel ezelőt voltak. Ami pedig nagy kára van Csáktornyanak! Mert utóvégre is számánál fogva is előkelőbb pozíciót kellene az iparosostályának a városban betöltenie, mint aminőt elfoglal.

Új állapotot van hivatal teremtteni Otthonunk. Mert ez egyesület is lévén, alkalmat fog adni tagjainak az egyesület helyiségeiben az egymással való érintkezésre, társalgásra, újságok olvasására, multságok rendezésére.

Kitejlődhetik ezen az alapon egy erős magyar iparosostály, mely a város társadalmi életének erősítésére is vezethet.

Ép ezért üdvözöljük a mozgalmat. Mindenki örönd a biztató kilátásoknak. Bizonyára a legmesszebb menő támogatásban is részesül. Az iparosok segítségére a nem iparosok is sietni fognak. Mindenki úgy anyagilag, mint erkölcsileg hozzá fog járulni, hogy az Iparosok Otthona létrejövön.

S így a siker elsősorban maguktól az iparosoktól függ. Ha mozgalmuk nem szalmaláng, hanem komoly szándék irányítja őket a további lépések körül is, akkor örök hála

Tavas az őszben.

Írta: Szenteh Dezsőné.

Borongó, késő őszi délután van. Az ég szürke egyhangúságban, merevszeműen hajlik a kopár fák felé.

Olyan lett kis kertünk, mint valami fakóra vedlett szoba, függönyök nélkül.

Csupa pusztulás, lombja vesztett szomorúság. Benn, a barátságos meleg szobában Pisti a »mujkó«, unottan daralgatja holnapi leckéjét.

A kerti ablak alatt, kétszer-háromszor egymás után, értetlen fütttyentés hallszik.

Pisti fülelve kapja a hang felé a fejt s felszálló szemmel pillant az ablakra.

— Pimpus — mondja örömmel s a másik pillanatban már Aeneas — a nagy trójai hős — hanyatt-homlok röpül az öblös szék ölébe.

Az ajtóból szeles sietséggel kérdi, hogy szabad-e kimenni.

Mire azonban a boldogító engedély elhangzik, ő már künn ficánkol az ablak alatt s vidám, hősien kurjantja, hogy: szerbusz.

— Szerbusz, — vágja ki Pimpus is a szót, miközben kézfogással félszegen érintik kissé egymás kezét.

— Már majdnem tudom a leckét — ficánkol Pisti dicsekedve. — Könnyű! holnap meg úgyisucs se földrajz, se természetrajz, — s ráintorít a szürke égre.

— Hát te?

— Tudom, — mondja Pimpus is bizonytalan hangon. — Már majdnem Potifárig tudom.

Pimpus tulajdonképen Imre a keresztlő le-
vélben s az emeleten lakik. Csak az imént robot-
gott le teljes hadfelszerelésben s hogy a szokásos
jeladás oly gyors eredménnyel járt, egy-kettőre rá-
térnek a tulajdonképeni tárgyra.

— Te, játszódjunk.

— Katonást?

— Nem a. Haborusdit. Igazándiból haborusdit.

— Te mi leszel?

— Én? én . . . tündök! Pisti kissé megsé-
dülve a hirtelen dicsőségétől: hogy nemzetek fényes
sorából válogathat.

Tudod mit, legyél olasz — javasolja Pimpus jóakarattal — én meg a török.

— Kéne?

— 'Szé mindegy a.

— Akkor legyél te! Hiszen a török győz!

Világos, hogy a tripoliszi kérdés ez esetben is kissé súlyosnak, sőt bonyolultnak tetszik. Súlyos-
bítja a nehéz kérdést a tenger, hadi-flotta, tor-
pedók, aeroplánok s más szükséges készségek tö-
kéletes hiánya.

Már-már dugába dől a fényes terv s a had-
fiak csüggedező szemmel, türelmetlenül rázogatták
lábukat, midőn Pimpus hirtelen észbe kap.

— Tudod mit, ne legyünk mi olyanok. Le-
gyünk csak úgy: én az ellenség, te a nem el-
lenség.

— He! Te az ellenség? — lázadzik újból a mujkó.

De az áldott fűss levegő kitorzó erővel fe-
szegeti már játékos kedvetük.

— Na, legyél hát, Gült.

A hadi felszerelésen gyorsan s nem várt
egyértésben osztozkodnak.

Pimpus gömbölyű vállán a tulajdonjog ös-
erejénél fogva ott marad fényes fegyverzetül az
oda madzagolt rozoga gyermekpuska.

Pisti meg egy kisütött, kopott játékpisztolyt
ragad meg nagybátran s azzal uccu! halál meg-
vetéssel robnognak a fakó kert felé.

A varehek riadtan menekülnek.

Az álmos-szürke kert csakhamar lármás
hatérré alakult.

— Ellenség jobbra! — vezényel Pisti tele-
torokkal. Maga meg kitzeszlít arccal nyargal a
balra futó kavicsos ösvényen.

A hadállás gyorsan kialakul.

Az ellenséges tábor ott hasal a jobb szárny
előtt elfutó sövényzet alatt.

A »nem ellenség« meg a szembe lévő bokor
tövében vanálja tisztá nadrágát.

A mindkét szárnnyól egyforma távolságra eső
kidült-bedült falu rozoga kaliba a küzdelem célja,
a büszke vár. »Ellenség« és »nem ellenség«
s földrészt akarja minden áron okkupálni. Békés
megegyezés kizárva, küzdelem a végső lehetőség.

Az ellenséges sorok között heves csata fej-
lődik ki.

illeti meg a mozgatókat az iparok részéről, akik az Otthon megvalósításáról már régóta ab-rándoznak.

A hazai demokraták.

Írta: Kontler Gyula.

Először is teljes tisztelettel kérem: mit értenek Önök, demokrata Uraimék — demokrácia alatt? Tömeg uraimat-e? Vagy a tehetségesek uraimat?

— Önök, ha jól tudom, mindket trázist egnek tekintik s a hozzájuk kapcsolt következtetéseket önmaguk javára kamatoztatják. Engedjek meg, hogy pár szóval reflektáljak a kelles jelszóra. Igaz csak mint elikai kérdéshez szólok, mert tekintettel kell lennem a fórumra, ahonnan beszéltek. Mert e fórum a politika hullámaiát elvből — kizárja.

Mit is jelent a tömeguralom? Azt, kik a társadalom tömegi többségét alkotják. Ők vezessenek, az Ők szava legyen mérvadó az állami és társadalmi élet minden trázisában. Tehát: nem az ezerholdasok, a pénzeszsákok és borkabátosok érdekei vezessék a primszólamot, hanem Ők, kik a nemzet testének többségét alkotják. Ez az elv kizár minden kiváltságos uraimat: eszménye a teljes emberi egyenlőség.

Hogy a tehetség érvényesüljön — nevély mit jelent, az is nyilvánvaló. Akik a kedvező születés (mert a kiváló tehetség is született, véletlen tulajdon), a jómódú szülő birtokában vannak (mert ilyesmi is kellene a tehetség kiműveléséhez, igen?) Ők érvényesüljenek s ne: az ezerholdasok, borkabátosok... stb. ... stb.

Édes jó uraim! Ha Önök a tehetség érvényesülését kívánják s mert a tehetség született, véletlen tulajdon: ezzel a hajlítottan egyenlőtlen álláspontjára helyezkednek! Tömeguralom: s mint ilyen, tehát egyenlőség! — miképpen fér meg egy iszékban: a tehetség foka szerint csoportosított egyenlőtlenességgel?

Messzemenő következtetéseket nem akarok levonni az elmondottakból, de annyit igenis megállapíthatok: hogy itt tudatos vagy akaratlan — szemfényvesztés történik. A kelő kritika híján élő tömegek elvakítása: a homlokegyenest ellenkező, de egymás mellé rakva tetszetős mező elvek által.

Puff, puff.

— Puff, puff, puff tüzel! a jobb szárny is hevesen.

Intóztatós puffogás hallszik.

Úgy látszik, a golyószóró tüzelést alkalmazzák.

Csönd.

Most egyszerre sűrű és heves dörgés reszketeti meg az álmos levegőt.

Bumm, bumm, bumm.

Az útegek bombáznak.

Közbe halk tanácskozás hallszik.

— Te most foglald el a várat!

— Jó sugja vissza Pimpus is megértőn.

Az ellenség hát hadi csellekhez lát.

Kis tömzi testével ott kuszák-mászák nagy csörtetve a száraz bokrok alján. Majd hirtelen rohoggal a vár küszöbén terem.

De már erre utána lohól a »nem ellenség« is nagy lihegve.

Porzik az út, megtüzesül az ősz hűvös világa, folyik a heves háború, de igazánidőből.

Mire az egyhangú szürkeség, búcsu pillantás küssé a földre rebentni merev égi szemét, a búszke vár előtt két hős lovag hever.

Pirosvonalu gyermekszájak boldog lihegés-sel pihenik a puffogások fúradalmait.

Epen azon puszognak, hogy ki támadjon fel hamarabbi, midőn a dicső halálba két különböző irányból jövő prózai hang szól:

Imre! Pista!

Láslok, miként fest a kép. Ha a tömeguralom s az érvényesült tehetség — elterjedt elvét egy kalap alá vonjuk. Párol-e kétféle tehetség tömeg-elvét jelentené. Azaz: hogy és tehetség tömeg urakodjon. Ez már természetéből s hogy úgy mondjam demokráciából em. s mégeim igaz. Vagy is demokrácia fellogás, mert hiszen a tehetséges tömegben is lesz — kevésbé tehetséges, akinek — demokrácia gondolkodása szerint — kevésbé szabad érvényesülte. Hol van tehát itt is az egyenlőség?

Réz Mihály nagyon logikusan gondolkodva állítja azt, ha a tehetséget tekintjük az előmenetelnél, úgy nem az egyén született, tehát véletlen kiváltságot tartalmaz: hanem a köz érdekében — a tehetségnek — nagyobb működési, érvényesülési kört biztosítunk. Nagyobb működési, érvényesülési kör — több energiát fogyaszt: tehát nagyobb dolációt érdemel. Ilyen nézőponthól vizsgálva a dolgot, megmarad az egyenlőség egyben — de valójában kitölti helyét az okos egyenlőtlenesség.

Abszolút egyenlőséget, ha az egyedek megélhetését tekintjük vizsgálódási alapnak, sobsem teremthetünk. Mert megélhetés dolgában különbségek voltak és lesznek az emberiség kebelében addig, míg emberiség létezik. S hogy teljesen egyenlők legyünk, ezt az őszinte emberi természet se kívánhatja, ha igazságos — önmagához. Péter is, Pál is igyekszik más szinben feltűnni és élni, mint János, vagy József — ha ehez egyéni kiváltságánál fogva joga van.

Ez az igazság, demokrata uraimék, amit semilyen szabad gondolkodás, vagy beteges liberálistizmus le nem ver a lábairól!

Városi közgyűlés.

Szeptember hó 7-én d. u. 3 órakor rendes közgyűlést tartott Csáktornya képviselőtestülete Kristofics Károly városbíró elnökele alatt.

A gyűlés során Lipics Vincét és Beck Salamonnéllé illetőség elnyerése iránt benyújtott kérésökkel elutasították, ellenben Leszkovai Annának teleleptési kérését teljesítették.

Saághy Viktor és Merkl József dr. nagykiszai gyógyszerészmesterek kérését, hogy Csáktornyan 2-ik gyógyszerérték felállíthassanak, nem javasolta a képviselőtestület a belügyminiszteriumnak.

Scheiber Mór abbeli kérése, hogy a Csáktornyaideiki Takarékpénztár kiköltözködése következtében megürült városházi bolt-helyiséget csak december elsejével bérelhesse ki, nem teljesítette a közgyűlés.

Csáktornya tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak fizetésrendezési ügye sorra kerülvén, Fejér Jenő felolvassa a kiköltött bizottság javaslatát a fizetésrendezésre vonatkozólag. Miután a javaslat egész rendszeres fizetésrendezési tervrelel ölel fel szabályrendelet formájában, a közgyűlés, hogy a javaslatot figyelmesen áttanulmányozhassa, a javaslat nyomtatását határozta el — s egyben a javaslat tárgyalását a legközelebbi gyűlésre kitűzte.

A kaszárnya melletti feltételes vasúti megállóhoz a közgyűlés elvileg hozzájárult, de véglegesen akkor dönt ez ügyben, ha a költségekhez való hozzájárulás tekintetében a szomszéd községek állásfoglalásáról értesül.

KÜLÖNFÉLEK.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szabolcs Antalka Csáktornyai áll. polgári lányiskolái helyettes tanítónőt ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónővé kinevezte.

Harmadik osztály a gyorsvonatokon. A Máv. igazgatósága, miut azt regebben megirtuk, Beóhly László kereskedelmiügyi miniszter utasítására hosszabb idő óta foglalkozik annak megállapításával, mely vonalokon s mely gyorsvonatokon kellene harmadik kocsiosztályt felszerelni. A Máv. igazgatósága elvegezvén a kérdésre vonatkozó tanulmányokat, részletes jelentést terjesztett a miniszter elé. A jelentés szerint nincsen lényegesebb akadály annak, hogy a Máv. több vonalán már a folyó évi október elsejétől érvényes menetrend keretében III. osztályú gyorsvonati kocsik közlekedjenek. Valószínű tehát, hogy a Máv. hálózatának egy részén ez év október 1-én a legelőbb gyorsvonat harmadosztályú utasokat is szállít.

Halálozás. Igaz részvét kísérelt utolsó útjára Holub Jozsefnát, aki f. hó 7-én, d. e. 10 órakor, hosszas szenvedés után az Urban elhunyt. Holub Jozsefnak özv. Stefán Ferencné csáktornyai úrasszony hön szeretett és felejtethetlen nényét siratja. Nyugodjék lékeben.

A beiratások eredménye. A helybeli belső I. számú kisedővodába eddig 45 fiu és 48 lány, a II. számú óvodába 37 fiu és 35 leány iratkozott be. Az állami elemi iskolába felvételelt 274 fiu és 265 leány. Az állami tanítóképző-intézetlel kapcsolatos gyakorló iskolában 25 fiu és 17 leány, a gyak. iskola pusztafai iskolájában 36 fiu és 19 lány talált elhelyezést. A gazdasági ismétlő iskolába eddig csak 15 fiu és 14 lány iratkozott be. A polg. fiuiskolába beiratkozott 154, a polgári lányiskolába 148 tanuló. Az utóbbival kapcsolatos internátusba felvételelt összesen 52 leánytanuló, helyszüke miatt többet elhelyezni nem lehetett. Az iparos-tanoniskolába eddig beiratkozott 109 fiu. A tanítóképző-intézetlel pedig 111 növendék vételelt fel. Az összes iskolában Csáktornyan ez idő szerint 806 fiu és 546 lány tanul, összesen 1352 tanuló. Ezek közül horvátulavonorsági illetőségű 54 tanuló, akik részint a polgári iskolai és tanítóképző-intézetli Julián internátusban helyeztetlek el, részint az áll. el. iskolába járnak. A polgári iskolában latin nyelvre 18 fiu és 4 leány iratkozott be.

Jogtanácsosi kinevezés. Gróf Zichy Ágoston v. h. t. t. főudvarnagy, belatinczi nagybirtokos, dr. Hajós Ferenc országgyűlési képviselő, helybeli ügyvédet jogtanácsosává kinevezte.

Iparosok Otthona. A helybeli iparosok egy tekintélyes része mult vasárnap értekezletre gyűlt össze a városháza tanács-teremben, hogy az Iparosok Otthona létesítés ügyében már régebben felvetelt eszmét lényeg meg is valósítsa. Az értekezletlel Kristofics Károly városbíró hirta össze, jegyzőnek és előadónak Nádasi József kérését fel. A gyűlés az előterjesztelt alapszabályokat teljes terjedelmükben elfogadta s megerősítés végett felterjeszti. Az egyesület, melynek célja az iparosok ségélyezésé és az aggok-ról való gondoskodás, azonnal megalakult. Elnöknek Kristofics Károly, jegyzőnek Nádasi József, pénztárosnak Kopjár István, ellen-őröknek Neumann Vilmos és Petrics Viktor választattak meg. Választmányi tagok lettek: Kelemen Sándor, Ivacsics Ignác, Kolariés

Mátyás, Bors Mátyás, Kossák Antal, Molcsán István, Horák Ödön, Sztrahunya József, Masztnak József, Troják György; Mik Szilárd, Pecsornak Ötő (pótlagok).

— **Teljes nappali távirda és távbeszélő szolgálat.** A helybeli posta-, távirda- és távbeszélő hivatalnak eddig vasár- és ünnepnapokon tartott korlátozott távirda és távbeszélő szolgálatát a mai naptól kezdődőleg teljes nappali szolgálatra terjesztetik ki.

— **Gyászhir.** Súlyos csapás érte Szomodiss Viktor volt főszolgabíró s muraközi földbirtokos, Lajos, ökl. gazdasz, fiának hosszas szenvedés után, 25 éves korában, történt elhalálozása következtében. Gelsen temették el f. hó 4-én a közönség igen nagy részvétele mellett.

— **Darnay-muzeum.** Az állam által megvett sümegei Darnay-féle muzeumot Keszthelyre helyezik át, ahol az ottani Balatoni Muzeumi egyesítik. A muzeum igazgatója maga Darnay Kálmán, a volt tulajdonos, lesz.

— **Zsidó újev.** Izraelita polgártársaink csütörtökön és pénteken ünnepelték vallásuk egyik legnagyobb ünnepét, az újévet. Ezzel időszámításuk (a világ teremtésétől) 5673-ik éve kezdődik. Szombatou, f. hó 21-én van legszentebb ünnepük, »az engesztelés napja«, (Jomkipur) mely egész napot imádkozással, templomban töltik és bünbánatuk jeléül teljes böjtölt tartanak, péntek este csillagfeljöttétől szombat este csillagfeljöttéig. Útleitek, úgy mint újévkor, egész nap zárva van. Csütörtökön, 26-án kezdődik 8 napig tartó sátoros ünnepük.

— **Az iparoktatás köréből.** Általános panasz a tanonciskolai tantestület körében a lanyha iskolatartás, mely nagyon megbénítja az iskolát munkájában, ami elvégre az iparosoknak sem érdeke. S ez a lanyha iskolatartás elsősorban ama gazdák részéről történik, akiknek több útasuk van. Inasokat egyszerre nem küldik s ha erre vonatkozólag némi konszessziót az igazgatótól kieszközölnek, egyik tanoncot sem küldik az előadásra. Ez azonban tovább már nem tarthat, mert másútl sincs így. A törvénynek van ugyan némi intézkedése arra nézve, hogy a tanítási órák lehetőleg úgy osztassanak be, hogy a gazdák összes tanoncaikat egyszerre ne tarlozzanak iskolába küldeni. Ez azonban nem menti fel őket az alól, hogy tanoncaikat iskolába ne járassák, amikor ez intézkedést minden gazdával szemben fogantatásnál nem lehet. Éppen ezért a testület a jövő tanévben szigorúan fog gondoskodni arról, hogy azok az iparosok is rendszeren küldjék naponként tanoncaikat iskolába, akiknek több tanoncuk van.

— **Zord időjárás.** A jobbra kedvezőtlen nyári időjárást a még kedvezőtlenebb őszi követi. Az időjárás most sem jobb, miut előzőt, sőt annyira zord, hogy novembernek is beillenek. Már egy hete állandóan esik az eső éjelen-nappal, csak úgy szakad. Ó nap alatt 104 mm eső esett, ami szeptember havának 35 éves átlagát már jóval felülmulja. A sok eső annál feltűnőbb, mert amellet a légnyomás állása szokatlanul magas. A sok eső temérdek kárt okoz a kukoricában, de leginkább a szőlőben. A szőlőnek igérkezett szőlőtermést alaposan veszélyeztetli. S hozzá sajnos, hogy javulásra nincs kilátás. Mert a 100 éves kalendárium, mely ezt az időjárást is megjósolta, ezentúl sem helyez jobb időt kilátásba. Szerinte 18 és 25 közt derültebb idő lesz, de ezután ismét eső esik s hideg szél fúj, mely február elején is kellemetlenkedik.

— **A Gyermekliga érdekében.** Az Orsz. Gyermekliga-Egyesület ez évben is megkezdte a hatóságokat, hogy az általa fenntartott szanatóriumok javára a községekben adományokat gyűjtsenek. A hatóság intézkedésére tehát Csáktornyan is lesz gyűlés. A város előjárósága, az okból a városban egyenbány helyen perselyeket helyez el, majd a napokban gyűjtést is rendeztet a Gyermekliga javára. Tehát a városi előjáróság tolmácsolói vagyunk, amikor a város jószívű polgárait e helyen felkérjük, hogy említtet célra szívesen adakozni kegyeskedjenek.

— **Phosphatine Fallières** a neve annak a tápszernek, amellyel manapság már minden aggodalom nélkül lehet a gyermeket az elválasztás időszakától táplálni. E kiváló tápszer biztosítja a csontrendszer fejlődését és erőteljessé neveli a gyermeket. Kapható a gyógyszerárakban dobozoként — mely 3 hétre elegendő — 3 kor: 80 fill-ért.

— **Gyanus halál.** Zormann József gaborvölgyi 60 éves gazdálkodó közös háztartásban élt Pál nevű fiával, de rossz viszonyban éltek együtt. A fiu édesapját sokszor megverte, amiért édesapja fiát fel is jelentette. Vasárnap reggel Zormann Pál misére ment feleségével, az öreg pedig a mezőre ment legeltetni. Délben ebédre hívták az öreget, de nem jött be, mert kijelentése szerint már jól lakott. Ót órákor ismét hazahívták, de akkor az öreget önkivületi állapotban találták. Megijedt hozzátartozói a gypen vergődő öreget a szomszédok segítségével azonnal a lakásba bevitték, de hiábavaló volt minden élesztési kísérletük: Zormann József este hat órákor már halott volt. Nagy kínok közt meghalt. A gyanus esetet bejelentették a helybeli kir. járásbírósnak, de Bakos Géza dr. vizsgálóbíró és Kovácsics Ferenc dr. járásorvos a f. hó 9-én megejtett boncolás alkalmával a vizsgálat megindítására szolgáló gyanús körülményeket nem állapíthattak meg. Igaz ugyan, hogy a halott arzénikummérgezés folytan szenvedett ki, de az orvosi vélemény szerint akkora mennyiséget szedett be a méregből, hogy azt csak maga vehette be önszántából. A szegény öreg tehát a legnagyobb valószínűség szerint öngyilkosságot követett el. A hullarészeket vegyelemezés céljából az orsz. vegyészeti hivatalhoz terjesztették fel.

— **Bejelentendő új betegség.** A vármegye alispája a belügyi kormány rendelele alapján rendeletet bocsátott ki, melyben utalásra a hatóság, illetve községi orvosokat, hogy az ország több részében tapasztalt gyermekbetegség, mely a test hirtelen megbénulásában nyilvánul meg, ezentúl bejelentendő, a betegség körülményes leírásával. Az év elejétől eddig észlelt ilyen betegségekről azonnal jelentés teendő, az ezután fölmerülő betegségekről pedig esetről-esetre jelentendők be.

— **A magyar közönség előtt eléggé ismert volt eddig is a Kolozsvári (Heinrich-féle) gyógy-zappangár kiváló birneve, de mégis nagy rekordot jelent, hogy élelmes nagy amerikai cég évi 100.000 kor. értékű zappang árúvételére kötelezte le magát.**

— **Kocsmai verkedés.** Mult vasárnap Százkón a Králics-féle kocmában táncmulatság volt, melynek nagyon zajos lefolyása volt. Nemcsak húzta a cigány és folyt a tánc, hanem a sok bortól borközi állapotba is kerültek a táncoló legények. A hejehujásának a vége, rendes szokás szerint, az lett, hogy hajba kapott a legvittezebb s aki nem győzte marokkal, elővette virtuskodva a bicskáját. Így tettek Grábr János, Verbancz István és Branilovics Mihály dráva nagylalú legények is, akik Mikác Z János

felsőpusztai suhancot alaposan összevisszakéselték, ami orvosi beavatkozást is igényelt. A duhajkodó legényeket testi sérülésért jelentették.

— **Elhalasztott vásár.** A f. hó 23-ára elhelyezett szentlőncai vásárt, miután ugyanakkor Bortornyan is van vásár, a csáktornyai uradalom kérésére a m. kir. belügyminiszter f. hó 24-ikére tette át.

— **Minga jobb és olcsóbb** fém-tisztító, mint a Globus-fém-tisztítókivonat, amely már esztendő óta kitűnően bevált és milliónyi háztartásban használatos. E kitűnő készítmény az újabb Fritz Schulz betéti társaság Auszsig A/E gyártja. A Globus-fém-tisztítókivonat (minden arányú, ezüst, nikel, sárga- és vörösrézbe) készült tárgyak gyorsan és fáradság nélkül pompás, tartós fényt kölcsönöz, abszolút ártalmatlan, nem káros és nem nagy nyomot hagy után. A Globus-fém-tisztítókivonat soha tisztító erejét el nem veszíti, nem piszkít, mint a tisztító-pomád és sokkal jobb és kiadósabb, mint a legtöbb forgalomban levő folyékony fém-tisztító. Száz szónak egy a vége: a Globus-fém-tisztítókivonat a legeslegjobb fém-tisztító, amelyet kiválósság, miatt több ízben kiintettek. Így például a St. Louisi kiállításán 1904-ben a nagy díjat. Ezért csak ezt használjuk, de ügyeljünk arra, nehogy valami értéktelen utánzatot szozzának a nyakunkba, mert sok ilyen van. Mindig a valódi Globus-fém-tisztítókivonatot kérjük dobozban és védjeggyel ellátva. Kapható minden fűszerkereskedésben, drognériában stb. stb.

— **Baronfiúvajok.** Mult hó 18-án virradóra Polesinszky Emil áll tanító és Szudecz Ferenc helybeli óras baronfiú állományát alaposan megédesmálták. Előbbinek udvaráról, nyit helyéről, 8 drb. csirkét, utóbbiétól 7 drb. tyúkot lopott el valaki. Hiábavaló volt a csendőrség beavatkozása, az ellopott baronfiúknak nyomára nem akadtak. E hó elején azonban még nagyobb arányú it lopást követtek el. Most már a zár alatt tartott ketreccel sem kimélték meg, Behojnik Mihály cipésznél is belörték, ahonnan még 20 drb. csirkét emeltek el, s hogy a kárvalótt végkép kétségbe ne essék egyet irni magól hagyták, hogy könnyebben megviszálódjék. Ez a betörés azonban biztos jónalat adott a csendőrség kezébe. Behojnikéknak eszébe jutott, hogy előtte való nap a náluk dolgozó napszámások, Zsarkovics Flórián és néje, Polvézancé Mária, nagyon feltűnően kemszmetét tartottak munkájuk közben az udvaron. A csendőrség eze a nyomon haladva, az ellopott baronfiú állomány egy részét csakugyan megtalálta a meggyanúsított Zsarkovicsnál s kifűnt, hogy az előbbi lopást is ok követtek el. A díszes párt a kir. ügyészségnek jelentették.

IRODALOM.

— **Női Liceum** magyar női tudományos továbbképző tanfolyama. A Női Liceum célja fiatal hölgyeket a szaktudás nehézségei nélkül megismertetni a tudomány mai eredményeivel, úgy hogy ezek az eredmények bevonathassanak egyéni, családi és társadalmi életükbe. Ezt a célt egyfelől tudományos és művészeti tanfolyamokkal, másfelől olyan előadások sorával kívánja elérni, a melyek a nőnek az emberi kötelességek teljesítése körében külön és kintő hivatását és feladatait világítják meg. E végbéli tudományos alapon, de gyakorlati érdekekkel bevezeti a hallgatókat a házassággal, gyermekneveléssel, háztartással, betegápolással és az egyéb társadalmi munkával járó tennivalókba is. Az előadások tudományos színvonalon könnyen érthető tárgyalják az anyagot, úgy hogy azok középiskolai műveltség mellett teljesen hozzáférhetőek. A Női Liceum azt tartja szemé előt, hogy a tudományos és esztétikaiak előlékel műveltségét magyar nő kötelességei magaslatán álló feleség, anya, házasságon és hasznos társadalmi munkás lehessen. A Női Liceum előadótérmei: VI. Váci körút 81. Vendégek délután 3—6 óráig tekinthetik meg. Tanórak és tandíj: heti 4 óra (2 délutánon 2—2 óra) évi 220 korona, heti 8 óra (4 délutánon 2—2 óra) évi 400 korona. Az előadások október 1-én kezdődnek. A Női Liceum telefon s.áma 1169-63.

illeti meg a mozgólókat az iparok részéről, akik az Otthon megvalósításáról már régóta ab-
rondoznak.

A hazai demokráciák.

Irtja: Kontler Gyula.

Először is teljes tisztelettel kérem: mit értenek Önök, demokrata Uraimék — demokrácia alatt? Tömeg uralmát-e? Vagy a tehetségesek uralmát?

— Önök, ha jól tudom, mindket t fraziol egynek tekintik s a hozzájuk kapcsolt kö-
vetkeztetéseket önmaguk javára kamatoztal-
tatják. Engedjék meg, hogy pár szóval reflek-
táljak a kellos jelszóra. Igaz, csak mint
elikai kérdéshez szólok, mert tekintettel kell
lennem a fórumra, ahonnet beszélek. Mert e
fórum a politika hulláma — ebből ki-
zárja.

Mit is jelent a tömeguralom? Azt, kik
a társadalom tömegi többségét alkotják. Ők
vezessenek, az Ők szava legyen mervadó az
állami és társadalmi élet minden fraziolában.
Tehát: nem az ezerholdasok, a pénzeszsákok
és borkabátosok érdekei vezessék a prin-
szólamot, hanem Ők, kik a nemzet testének
többségét alkotják. Ez az elv kizár minden
kiváltságos uralmat: eszménye a teljes em-
beri egyenlőség.

Hogy a »tehetség érvényesüljön« —
nevű elv mit jelent, az is nyilvánvaló. Akik
a kedvező születés (mert a kiváló tehetség
is született, véletlen tulajdon!), a jómódú
szülő birtokában vannak (mert ilyesmire is
kellene a tehetség kiműveléséhez, igen?) Ők
érvényesüljenek s ne: az ezerholdasok, bór-
kabátosok... stb... stb...

Édes jó uraim! Ha Önök a »tehetség,
érvényesülését kívánják s mert a tehetség
született, véletlen tulajdon: ezzel a hajlit-
hatlan egyenlőtlenség állásponjára helyez-
kednek! Tömeguralom: s mint ilyen, tehát
egyenlőség! — miképen fér meg egy iszék-
ban: a tehetség foka szerint csoportosított
egyenlőtlenséggel?

Messzemenő következtetéseket nem
akarok levonni az elmondottakból, de annyit
igenis megállapíthatok: hogy itt tudatos
vagy akaratlan — szemfényvesztés történik.
A kellos kritika híján élő tömegek elvaki-
tása: a homlokegyenest ellenkező, de egy-
más mellé rakva tetszetős mezü elvek által.

Puff, puff.

— Puff, puff, puff tüzel! a jobb szárny is he-
vesen.

Irtózatos puffogás hallszik.

Úgy látszik, a golyószóró tüzelést alkalmazzák.

Csend.

Most egyszerre sűrű és heves dörgés reszket-

teti meg az álmos levegőt.

Bumm, bumm, bumm.

Az útegek bombáznak.

Közbe halk tanácskozás hallszik.

— Te most foglald el a várat!

— Jó suzja vissza Pimpus is megértőn.

Az ellenség hát hadi cselekhöz lát.

Kis tömzi testével ott kuszik-mászik nagy
csörtetve a száraz bokrok alján. Majd hirtelen
rohogással a vár küszöbén terem.

De már erre utána lohól a »nem ellenség«
is nagy lihegve.

Porzik az út, megtüzesül az ősz hűvös világa,
folyik a heves háboru, de igazodóidból.

Mire az egyhangú szürkeség, búcsu pillan-
tásul küssé a földre rebentni merev égi szemét, a
búcsú vár előtt két hős lovag hever.

Pirosvonalu gyermekszájak boldog lihegés-
sel pihenik a puffogások furdalmait.

Epen azon puszognak, hogy ki támadjon fel
hamarab! midőn a dicso halálba két különböző
irányból jövő prózai hang szól:

Imre! Pista!

László, miként fest a kép, ha a »tömeg-
uralom« s az érvényesült tehetség — el-
lenkező elvét egy kalap alá vonjuk. Páron-
nal e két elv: a tehetség tömeg elvét
elvetné. Azaz: hogy érvényesült tömeg
urakodjon. Az már tetszetősabb s hogy úgy
mondjam demokráciaból elv, s mégsem igaz,
mert is demokrácia fellogás — mert hiszen a
tehetséges tömegben is lesz — kevésbé te-
hetséges, akinek — demokrata gondolkodása
szerint — kevésbé szabad érvényesülnie. Hol-
van tehát itt is az egyenlőség?

Réz Mihály nagyon logikusan gondol-
kodva állítja azt, ha a tehetséget tekintjük
az előmenetellel, úgy nem az egyén szület-
telt, tehát véletlen kiváltságát tartalmazzuk:
hanem a »köz« érdekében — a tehetség-
nek: nagyobb működési, érvényesülési kört
biztosítunk. Nagyobb működési, érvényesü-
lési kör — több energiát fogyaszt: tehát
nagyobb dotációt érdemel. Ilyen nézőponból
vizsgálva a dolgot, megmarad az egyenlőség
nyelven — de valóban kitölti helyét az
okos egyenlőtlenség.

Abszolút egyenlőséget, ha az egyedek
megélhetését tekintjük vizsgálódási alapnak,
sohasem teremthetünk. Mert megélhetés dol-
gában különbségek voltak és lesznek az
emberiség kebelében addig, míg emberisé-
g létezik. S hogy teljesen egyenlő legyünk,
ezt az őszinte emberi természet se kíván-
hatja, ha igazságos — önmagához. Péter is,
Pál is igyekszik más szinben feltűnni és
élni, mint János, vagy József — ha ehez
egyéni kiváltságánál fogva joga van.

Ez az igazság, demokrata uraimék, amit
smerlyen szabad gondolkodás, vagy beteg-
liberalizmus le nem ver a lábairól!

Városi közgyűlés.

Szeptember hó 7-én d. u. 3 órakor
rendes közgyűlést tartott Csáktornya képi-
velőtestülete Kristofics Károly városbíró el-
nököle alatt.

A gyűlés során Lipics Vincét és Beck
Salamonnét illetőség elnyerése iránt benyuj-
tott kérésökkel elutasították, ellenben Lesz-
kovai Annának teleleptési kérését teljesít-
tették.

Saághy Viktor és Merkl József dr. nagy-
kiszai gyógyszerészmesterek kérését, hogy
Csáktornya 2-ik gyógyszerfárt felállíthassan-
nak, nem javasolta a képviselőtestület a bel-
ügyminiszteriumnak.

Scheiber Mór abbeli kérése, hogy a
Csáktornyaivideki Takarékpénztár kiköltözkö-
dése következtében megürült városi bolt-
helyiséget csak december elsejével bérelhesse
ki, nem teljesítette a közgyűlés.

Csáktornya tisztviselőinek és egyéb al-
kalmazottainak fizetésrendezési ügye sorra
kerülvén, Fejér Jenő felolvassa a kiküldött
bizottság javaslatát a fizetésrendezésre vo-
natkozólag. Miután a javaslat egész rend-
szeres fizetésrendezési tervrelel ölel fel
szabályrendelet formájában, a közgyűlés,
hogy a javaslatot figyelmesen átanulmá-
nyozhassa, a javaslat nyomtatását határozta
el — s egyben a javaslat tárgyalását a leg-
közelebbi gyűlésre kitűzte.

A kaszárnya melletti feltételes vasúti
megállóhoz a közgyűlés elvileg hozzájárult,
de véglegesen akkor dönt ez ügyben, ha a
költségekhez való hozzájárulás tekintetében
a szomszéd községek állásfoglalásáról értesül.

KÜLÖNFELÉK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatás-
ügyi m. kir. miniszter Szabolcs Antalka
csáktornyai áll. polgári lányiskolái helyettes
tanítónőt ugyanezen iskolához a XI. fizetési
osztályba segédtanítónővé kinevezte.

— **Harmadik osztály a gyorsvonatokon.**
A Máv. igazgatósága, mint azt régebben meg-
irtluk, Beóthy László kereskedő-lemügyi mi-
niszter utasítására hosszabb idő óta foglal-
kozik annak megállapításával, mely vona-
lokon s mely gyorsvonatokon kellene harmadik
kocsiosztálytval felszerelni. A Máv. igazgató-
sága elvegezvén a kérdésre vonatkozó tanul-
mányokat, részletes jelentést terjesztett a
miniszter elé. A jelentés szerint nincsen
lényegesebb akadály annak, hogy a Máv.
10bb vonalán már a folyó évi október else-
jétől érvényes menetrend keretében ill. osz-
tályú gyorsvonati kocsik közlekedjenek. Való-
színű tehát, hogy a Máv. hálózatának egy
részén ez év október 1-én a legfőbb gyors-
vonat harmadosztályú utasokat is szállít.

— **Halálozás.** Igaz részvét kísérelt utolsó
úttára Holub Jozefinát, aki f. hó 7-én, d. e.
10 órakor, hosszas szenvedés után az Urban
elhunyt. Holub Jozefában özv. Stéfan Fe-
rencné csáktornyai úrasszony hön szeretett
és felejtethetlen nénijét siratja. Nyugodjék
lékeben.

— **A beiratások eredménye.** A helybeli
belső I számú kisedővodába eddig 45 fiu
és 48 lány, a II számú óvodába 37 fiu és
35 leány iratkozott be. Az állami elemi is-
kolába felvételt 274 fiu és 265 leány. Az
állami tanítóképző-intézettel kapcsolatos gyá-
korló iskolában 25 fiu és 17 leány, a gyák.
iskola pusztafai iskolájában 36 fiu és 19
lány talált elhelyezést. A gazdasági ismétlő
iskolába eddig csak 15 fiu és 14 lány irat-
kozott be. A polg. fiuiskolába beiratkozott
154, a polgári lányiskolába 148 tanuló. Az
utóbbival kapcsolatos internátusba felvéte-
lettel összesen 52 leánytanuló, helyszüke miatt
többet elhelyezni nem lehetett. Az ipar-
tanoncsiskolába eddig beiratkozott 109 fiu.
A tanítóképző-intézelbe pedig 111 növendék
vételelt fel. Az összes iskolában Csáktor-
nonyán ez idő szerint 806 fiu és 546 lány
tanul, összesen 1352 tanuló. Ezek közül
horvátzlavonországi illetőségű 54 tanuló,
akik részint a polgári iskolai és tanítóképző-
intézetli Julián internátusban helyeztetlek el,
részint az áll. el. iskolába járnak. A polgári
iskolában latin nyelvre 18 fiu és 4 leány
iratkozott be.

— **Jogtanácsosi kinevezés.** Gróf Zichy
Ágoston v. b. t. t. főudvarnagy, belinczi
nagybirtokos, dr. Hajós Ferenc országgyűlési
képviselő, helybeli ügyvédet jogtanácsosává
kinevezte.

— **Iparosok Otthona.** A helybeli ipar-
sok egy tekintélyes része mult vasárnap
értekezletre gyűlt össze a városi háza tanács-
termében, hogy az Iparosok Otthona léle-
lési ügyében már régebben felvetett eszmét
tényleg meg is valósítsa. Az értekezlet
Kristofics Károly városbíró hirta össze, jegy-
zőnek és előadónak Nádasi Józsefet kérték
fel. A gyűlés az elterjesztett alapszabályokat
teljes terjedelmükben elfogadta s megerősítés
végett felterjeszti. Az egyesület, melynek
célja az iparosok ségélyezésé és az aggok-
ról való gondoskodás, azonnal megalakult.
Elnöknek Kristofics Károly, jegyzőnek Nádasi
József, pénztárosnak Kopjár István, ellen-
őröknek Neumann Vilmos és Petrics Viktor
választattak meg. Választmányi tagok lettek:
Kelemen Sándor, Ivacsics Ignác, Kolárics

Mátyás, Bors Mátyás, Kossák Antal, Molcsán István, Horák Ödön, Sztrahunya József, Masztnak József, Troják György; Mik Szilárd, Pecsornik O'lo (pótlagok).

— Teljes nappali távirda és távbeszélő szolgálat. A helybeli posta-, távirda- és távbeszélő hivatalnak eddig vasár- és ünnepnapokon tartott korlátozott távirda és távbeszélő szolgálata a mai naptól kezdődőleg teljes nappali szolgáltatásra terjesztetik ki.

— Gyászhir. Súlyos csapás érte Szmodiss Viktor volt főszolgabíró s muraközi földbirtokost, Lajos, okl. gazdasz, fiának hosszas szenvedés után, 25 éves korában, történt elhalálása következtében. Gelsen temették el 1. hó 4-én a közönség igen nagy részvétele mellett.

— Darnay-muzeum. Az állam által megvett sümegei Darnay-féle muzeumot Keszthelyre helyezték át, ahol az ottani Balatoni Muzeummal egyesítik. A muzeum igazgatója maga Darnay Kálmán, a volt tulajdonos, lesz.

— Zsidó újév. Izraelita polgártársaink csütörtökön és pénteken ünnepelték vallásuk egyik legnagyobb ünnepét, az újévet. Ezzel időszámításuk (a világ teremtésétől) 5673-ik éve kezdődik. Szombaton, 1. hó 21-én van legszentebb ünnepük, az engesztelés napja, (Jomkipur) mely egész napot imádkozással, templomban töltik és bünbánatuk jeléül teljes böjtölt tartanak, péntek este csillagfeljöttétől szombat este csillagfeljöttéig. Üzletek, ügy mint újévkor, egész nap zárva van. Csütörtökön, 26-án kezdődik 8 napig tartó sátoros ünnepük.

— Az iparoktatás köréből. Általános panasz a tanonciskolai tanestület körében a lanyha iskoláztatás, mely nagyon megbénítja az iskolát munkájában, ami elvígé az iparosoknak sem érdeke. S ez a lanyha iskoláztatás elsősorban ama gazdák részéről történik, akiknek több iusuk van. Inasokat egyszerre nem küldik s ha erre vonatkozólag némi konszessziót az igazgatóságtól kieszközölnek, egyik tanoncot sem küldik az előadásra. Ez azonban tovább már nem tarthat, mert másútt sincs így. A törvénynek van ugyan némi intézkedése arra nézve, hogy a tanítási órák lehetőleg úgy osztassanak be, hogy a gazdák összes tanoncukat egyszerre ne tartozzanak iskolába küldeni. Ez azonban nem menti fel őket az alól, hogy tanoncukat iskolába ne jarrassák, amikor ez intézkedést minden gazdával szemben fogantatítani nem lehet. Ép ezért a testület a jövő tanévben szigoruan log gondoskodni arról, hogy azok az iparosok is rendszeren küldjék naponként tanoncukat iskolába, akiknek több tanoncuk van.

— Zord időjárás. A jobbára kedvezőtlen nyári időjárást a még kedvezőtlenebb őszi követi. Az időjárás most sem jobb, mint ezelőtt, sőt annyira zord, hogy novembernek is beillenek. Már egy hete állandóan esik az eső éjelnappal, csak úgy szakad. Ót nap alatt 104 mm eső esett, ami szeptember havának 35 éves átlagát már jóval felülmúlja. A sok eső annál feltűnőbb, mert amellet a légnomás állása szokatlanul magas. A sok eső temérdek kárt okoz a kukoricában, de leginkább a szőlőben. A szőlőnek ígérkezett szőlőtermést alaposan veszélyezteti. S hozzá sajnos, hogy javulásra nincs kilátás. Mert a 100 éves kalendárium, mely ezt az időjárást is megjósolta, ezentúl sem helyez jobb időt kilátásba. Szerinte 18 és 25 közt derültebb idő lesz, de azután ismét eső esik s hideg szél fúj, mely február elején is kellemetlenkedik.

— A Gyermekliga érdekében. Az Országgyűlés Gyermekliga-Egyesület ez évben is megkezdte a halóságokat, hogy az általa fenntartott szanatóriumok javára a községekben adományokat gyűjtsenek. A halóság intézkedésére tehát Csáktornya is lesz gyűlés. A város előjárása, az okból a városban egyenéhány helyen perselyeket helyez el, majd a napokban gyűjtést is rendeztet a Gyermekliga javára. Tehát a városi előjárás tolmácsolói vagyunk, amikor a város jószívű polgárait e helyen felkérjük, hogy említtet célra szívesen adakozni kegyeskedjenek.

— Phosphatine Fällörös a neve annak a tápszernek, amellyel manapság már minden aggodalom nélkül lehet a gyermeket az elválasztás időszakától táplálni. E kiváló tápszer biztosítja a csontrendszer fejlődését és erőteljessé neveli a gyermeket. Kapható a gyógyszerárakban dobozoként — mely 3 hétre elegendő — 3 kor: 80 fill.-ért.

— Gyanus halál. Zormann József gaborvölgyi 60 éves gazdálkodó közös háztartásban élt Pál nevű fiával, de rossz viszonyban éltek együtt. A fiu édesapját sokszor megverte, amiért édesapja fiát fel is jelentette. Vasárnap reggel Zormann Pál misére ment feleségével, az öreg pedig a mezőre ment legeltetni. Déliben ebédre hívták az öreget, de nem jött be, mert kijelentése szerint már jól lakott. Ót órákor ismét hazahívták, de akkor az öreget önkívületi állapotban találták. Megjött hozzátartozói a gyepen vergődő öreget a szomszédok segítségével azonnal a lakásba bevitték, de hiábavaló volt minden életesztési kísérletük: Zormann József este hat órákor már halott volt. Nagy kínok közt meghalt. A gyanus esetet bejelentették a helybeli kir. járásbírósnak, de Bakos Géza dr. vizsgálóbíró és Kovácsics Ferenc dr. járásorvos a 1. hó 9-én megjejtett boncolás alkalmával a vizsgálat megindítására szolgáló gyanus körülményeket nem állapíthattak meg. Igaz ugyan, hogy a halott arzenikummérgezés tolytán szenvedett ki, de az orvosi vélemény szerint akkora mennyiségű szedelt be a meregből, hogy azt csak maga vehette be önszántából. A szegény öreg tehát a legnagyobb valószínűség szerint öngyilkosságot követelt el. A hullástervezket végelemezés céljából az orsz. vegyészeti hivatalhoz terjesztették fel.

— Bejelentendő új betegség. A vármegye alispánja a belügyi kormányrendelete alapján rendeletet bocsátott ki, melyben utasítja a halóságai, illetve közösi orvosokat, hogy az ország több részében tapasztalt gyermekbetegség, mely a test hirtelen megbénulásában nyilvánul meg, ezentúl bejelentendő, a betegség körülményes leírásával. Az év elejétől eddig észlelt ilyen betegségekről azonnal jelentés teendő, az ezután fölmerülő betegségekr pedig esetről-esetre jelentendő be.

— A magyar közönség előtt eléggé ismert volt eddig is a Kolozsvári Heinrich-féle gyógyszerappangyó kiváló hírneve, de mégis nagy rekedot jelent, hogy egy élelmes nagy amerikai cég évi 100.000 kor. értékű szappan átvételére kötelezte le magát.

— Kocsmai verekedés. Mult vasárnap Százkón a Králics-féle kocsmában táncmulatság volt, melynek nagyon zajos lefolyása volt. Nemcsak húzza a cigány és folyt a lánca, hanem a sok bortól borközi állapotba is kerültek a táncoló legények. A hejehujásznak a vége, rendes szokás szerint, az lett, hogy hajba kapott a fejtűfészebbin s aki nem győzte marokkal, elővette virtuskodva a bicskáját. Így lettek Grabár János, Verbancsek István és Branilovics Mihály drávanagytalul legények is, akik Miklác János

felsőpusztafai suhancot alaposan összevisszakésették, ami orvosi beavatkozást is igényelt. A duhajkodó legényeket testi sérülésért feljelentették.

— Elhalasztott vásár. A 1. hó 23-ára elhelyezett szentilonai vásárt, miután ugyanakkor Botornya is van vásár, a csáktornyai aradalon kérésére a m. kir. belügyminiszter 1. hó 22-ikére tette át.

— Mindegyik jobb és olcsóbb fém-tisztító, mint a Globus-fém-tisztítókivonat, amely már esztendő óta kitűnően bevált és milliónyi háztartásban használatos. E kitűnő készítményt az újabb Fritz Schulz betéti társaság Auszsig b/E gyártja. A Globus-fém-tisztítókivonat minden irányú: ezüst, nickel, sárga- és vörösréz- és készült tárgyak gyorsan és fáradság nélkül pompás, tartós fényt kölcsönöz, abszolút ártalmatlan, nem káros, és nem hagy nyomot maga után. A Globus-fém-tisztítókivonat soha tisztító erejét el nem veszíti, nem piszkít, mint a tisztító-pomad és sokkal job- és kiadósabb, mint a legtöbb forgalomban levő folyékony fém-tisztító. Száz szónak egy a vége: a Globus-fém-tisztítókivonat a legeslegjobb fém-tisztító, amelyet kiválólag, miatt több ízben kiíntettek, így legutóbb a St. Louis kiállításán 1904-ben a nagy díjjal. Ezért csak ezt használjuk, de ügyeljünk arra, nehogy valami értéktelen utánzatot szözzünk a nyakunkba, mert sok ilyen van. Mindig a valódi Globus-fém-tisztítókivonatot kérjük dobozban és védjeggyel ellátva. Kapható minden fúzetkereskedésben, drogériában stb. stb.

— Baromfielvájk. Mult hó 18-án virradóra Polesinszky Emil áll. tanító és Szudecz Ferenc helybeli óras baromfi állományát alaposan megdezsmafták. Előbbinek udvaráról, nyílt helyről, 8 drb. csirkét, utóbbiér: 7 drb. tyukot lopott el valaki. Hiábavaló volt a csendőrség beavatkozása, az elűtött baromfinak nyomára nem akadtak. E hó elején azonban még nagyobb arányú ily lopást követtek el. Most már a zár alatt tartott ketreccet sem kimélték meg, Behojnik Mihály cspésznel is betörték, ahonnan még 20 drb. csirkét emeltek el. S hogy a kárvalloft végkép kétségbe ne essék, egyet trnnyagot hagytak, hogy könnyebben megvizsgálatódjék. Ez a betörés azonban biztós tonalat adott a csendőrség kezébe. Behojnikoknak eszebe jutott, hogy előtte való nap a náruk dolgozó-napszámocok, Zsarkovics Flórián és neje, Podvezanec Mária, nagyon feltűnően kémszennét tartottak munkájuk közben az udvaron. A csendőrség ezen a nyomon haladva, az ellopott baromfi állomány egy részét csakugyan megtalálta a meggyanúsított Zsarkovicsnál s kitűnt, hogy az előbbi lopást is ők követtek el. A díszes párt a kir. ügyészségnek fejeltették.

IRODALOM.
Női Liceum magyar-nők tudományos továbbképző tanfolyama. A Női Liceum célja fiatal hölgyeket a szaktanulás nehézségei nélkül megismertetni a tudomány mai eredményeivel, úgy, hogy ezek az eredmények bevonulhassanak egyéni, családi és társadalmi életükbe. Ezt a célt egyelőri tudományos és művészeti tanfolyamokkal megfelelő olyan előadások sorával kívánja elérni, a melyek a nőnek az emberi kötelességek teljesítése körében külön és kitűnő hivatását és feladatait világítják meg. E végbéli tudományos alapon, de gyakorlati érzékek bevezetl a hallgatókat a házasággal, gyermekneveléssel, háztartással, betegápolással és az egyéb társadalmi munkával járó felelősségre is. Az előadások tudományos színvonalon könnyen érthető tárgyakat, az anyagot, úgy hogy azok középiskolai műveltség mellett teljesen hozzáférhetőek. A Női Liceum azt tartja szemé előt, hogy a tudományosan és esztétikailag előkelő műveltségű magyar nő kötelessége magaslattan álló feleség, anya, háziasszony és hasznos társadalmi munkás lehessen. A Női Liceum előadótérme: VI. Váci körút 81. Vendégek délután 3-6 óráz, tekinthetik meg. Tanórak és tandíj: heti 4 óra (2 délutánon 2-2 óra) évi 220 korona, heti 8 óra (4 délutánon 2-2 óra) évi 400 korona. Az előadások október 1-én kezdődnek. A Női Liceum telefon száma 110/53.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora
tam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i mađarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna odu je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa
računaju.

Odpovorni urednik:

ZRINYI KÁROLY.

Burdnik:

PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik:

STRAUSZ SANDOR.

Kakov je plod?

Vu takvim orsagu, kak je Mađarski orsag, žalost da je istina, da prinasa obrtnost i lergovina jako malo vala, ali opet moremo reći, da vu poljodjelavskim poslo pak smo prvi skorom bi mogli reći, da celo Europo mi sderžavlemo, zato je prinasa prvo pitanje, da kakov je plod bil ovu ali onu leto. Zato je nam važno pitanje to, jerbo svi smo skorom zemelski gospodari, gazdi.

Kraljski zemeljski minister od sveju stranih je dobil prijave, kakov plod je bil po orsagu i zato denes popriliki moremo povedati, da od šteroga silja kuliku je zraslo.

Pšenice je bilo posejane šest milijun katastralnih mekotih (lanjsko leto je malo menje bilo) Zraslo je 46 milijun metercentov (lani jeden milijun vise). Popriliki po celim orsagu na mekoti je zraslo 760 kilogramov. Na zrnje je letošni plod slabši kak lanjski, opet slame pak je punu vise, kak je lani bilo. Vnogo kvara je toča napravila k tomu pak vihri i povodnja.

Na mekoti je zraslo: Brašno (10.81), Čanád (9.24), Fejér (8.98), Sopron (8.92), Tolna (8.76), Požonj (8.64). Daklem po ovih varmegijih je naj bolša letina bila. Naj menje je zraslo po ovih varmegijah: Silagi (5.61), Lipto (5.81), Arva (5.82).

Žita je već zraslo, kak lani. Letos je zraslo 13 milijun i 5 sto jezer meter centov,

lani je bilo 12 milijun i 7 sto meter centov. Naj više je zraslo po ovih varmegijah: Čanád (11.16), Brašno (10.64). Naj menje je zraslo vu Besterce-Nasod, Vaši i Zala varmegiji.

Žita je bilo posejanoga blizo dva milijun mekotih. Malo menje ga bilo posejanoga ječmena, po priliki 15 milijun metercentov ga zraslo, jedena milijun menje kak lani. Naj više ječmena je zraslo vu Brašno (12.24) i Čanád (11.53) varmegiji.

Zobi je takaj menje letos, kak je lani bilo. Posejanoga je bilo jeden milijun i sedemsto jezer mekotih, zraslo je jedenajst milijun 5 sto jezer meter centov. Lani je zraslo trinajst milijun metercentov.

Kuruza je još ni pobrana i zato nije moći za vezda vu broju povedati kuliku je bude, nek toje moći reći, da vu kuruzi izverstna letina bude. Popriliki petdeset, petdeset i jeden milijun metercentov je bude zraslo.

Takodjer i vu krumpiru punu bolša letina bude, kak je lani bila. Kak su prijave došle vu ministerium 54 milijun metercentov krumpira bude, lani je samo 44 milijun meterov bilo.

Naj hujše budu gorice. Toča, peronospora, pepelj, kukci, crvi i Bog zna kakva sve nevolja je došla letos na trsje. Proti lanjskomu leti letos bormes niti na fertalj vina nebude i to samo hudu bude.

Breskve, marulice, črešnje su pozeble po truletje i tak malo ga bilo, de negdi

niti za zele su ni imali. Takodjer jako malo sliv, jabuk i hrušek bude.

Krme pak je tuliko zraslo, da tak misliju, da letos nigdi nebude s falja.

To su vam račun i od letošne letine.

Pozdrav jednoga kuruznoga črva.

Svakomu poljodjelavcu je ov škodljivi kukec dobro poznat, koj kuruzinje od vrha do korena spretuknji i kvari, i koje napokon osobna zmečinjav ili i veter pretrgne.

Kada clovek na polje dojde, mu se serdce razveseli, viduvsji lèpe, debele i pune lati; vidi još i tam, gde je toča pustosiła; nego ako malo bolje iztraživamo, opazimo skorom na svaki kuruzini od cimera polukemši do tla luknjice, koje su okolo čerlenkasto obležane i poleg njih zgriženi koren, kao pilovina.

Vzemem nož, pak počnem jednu kuruzinu pri cimaru do korena parati i eto kak terca vu jeden za drugem ta siva šteta. Jeden, dva, pet, deset i do trideset vu jednoj kuruzini, iz medju kojih nekoji mernjavo gleda van i suprotivi se o zbanlujanju osobnoga strana, drugi pako na neki pavocini pobegne, ili pako se s frcanjem brani proti ubojstvo, ali ja je nemilosrdno fondam, jednoga za drugem sve dalje doli po kuruzini, dok do zadnjega roba dojdem, od kojega se jeden debel črv nastani i prepravljaj na zimsko prespavanje.

Poštenjak.

Na liepom novom kolesu sedeć, kućira mladi Belavić dole niz cestu, u svetešnjoj opravi oblećen, na prsluku zakopćenim debelim lancem, dakako srebernim, a na njem sreberna ura spuštena u prslukov lievi zep. U razpor za gumb na reklecu mu je friški iz vrta črteni klinčec zataknut. U licu je dečko, kak se ono veli, vragometen dečko. — Jedno s drugim uzeto, baš feš mladi čoviek, dakako, samo izvana, jer za pravo: iz nutra — je drugčije.

Do sada nije nikaj polučil, kak jedino, da si je svoj mali posied prezadužil, pak da su mu se vrlo povoljni zaruki sa niekom bogatom dievojkom razbili, a k cielej još nesreći je došlo još to, da mu je u zepu švastel papir, na kojem je bilo od kotarskog suda pisano, da ima za svoje nezakonito diete pet s'o krunah platiti. On se je tomu i nadjati moral, pak bi on bil i svoju dužnost izvršil, samo bi mu morali vriemena pustiti. On bi bil kakti 'poštenjak' se za svoje diete skrbel i plaćal, samo bi mu se moralo vrieme dati, a ne ovak na jedan krat!

Sada, kad su mu se najpovoljniji izgledi tum bogatom zaručnicom otvorili, je moral taj platežni nalog dojtli. Em je to za iz kože skočiti! — Njegovo snuboćenje za bogatom dievojkom se je činilo po njega

uspješno. Dievojka se je u njega zaljubila, dakako, ali otac njezin, taj mudri lésec, je našel za potrebno, da se u Belavićevom selu jedno malo o njegovih imućnih prilikah i vodnjenju života, opita; ali o ničem nisu bili dobri glasi, koje je čul. Belavić je svojemu budućemu tastu samo polovicu svojih dugovah priznal, a nezakonito diete posve zamučal. I ovak je došlo sve na videlo, dapače i to, da već od šest godinah nije za svoje diete nikaj platil.

Sada je suma iznašala pet sto krunah, koji moraju najduže za tri dni položeni.

Na još veću nesreću pak mu je po jednom glavnom vieroivniku bila i glavnicu od četiri jezer krun odpovedana. Za da se rieši, hitro je prodal jednu zemlju i par volov, a sad će morati još najliepšu kravu prodati, da sakupi tih pet sto krunah za diete.

Sad mu je sinulo u glavu! Zar nebi bilo najjedostavnije Maricu uzeti za ženu? Novac ona nema te bi mu jedino za miraz donesla u kuću njegovoga sinčica; ali čestita i marljiva gazdarica bi bila, kakovu bi on baš sada na svojem zanenarom gruntu trebal. Ona i za druge zna šivati, pak i to nekaj nosilo u kuću. Ona i njezina mati se same zadržavaju dielom svojih rukah, pak im nemora zlo iti, jer drugčije bi ga već davno potegnuli na račun za diete.

Čim je bliže, ovak se vozeć, dohadjal

k svomu cilju, tim mu je bolje dohadjala prošlost pred oči. Kak je više krat po tmurnoj noći dohadjal pod oblok Maricin i ona ga je ksebi u sobu puščala. Ona je bila gizdava dievojka, koja iz početka o njem nikaj nije hotela znati, ali s vriemenom

Zasramljen se je zmisilil, kak mu je ona plaćuć svoju nesreću radi tih noćnih posietov otkrila, a on ju je onda, nebrineći se za nju, — ostavil!

To si je sam sebi sada moral priznati, da to nije bilo niti liepo niti plemenito, ali za to pak hoće danas sve popraviti. On ide kakti poštenjak sada ju za ženu snuboćil. On si je predstavljaj, kak će mu sad Marica okolo vrata opasti; ona ga sigurno još ljubi, kak pred šest godinama, kada bi njim njezina mati i onak bila zveseljem svoj blagoslov dala.

Diete, okolo kojega se je to sve vrlelo, dakako da je bilo malo suvišno. Punih osam godinah bude moral u školu hoditi, a nebude u gospodarstvu nikaj hasnel. Suvišna je bila i stara njezina mati, ali ona more barem dielati, pak navieke nebude živela

Ovak mudrujuć se je dopelal do Maricine kućice tam na kraju sela. Pred kucicom je bila klup a po kucici do krova gore se je sve na okolo spinjal brštan i drugo zelenilo. Pred vrati je netko sedel, kak da bi bila Marica sa švelom u rukah.

Kada mu ja stenu njegove zimske palače porušim i njega u počinku bantujem, vtekle debelu glavu van, pak moguće serdito i krko na me gleda.

— Ka! je to za drzovitost, s kojom se netko podfata mene u mojem osobnom stanu uznemirjavati, dapače moj stan rušiti?!

— Ha! i ti si još tu! Na, takva kuruzna mudrost samo u tvojoj trivoglastoj glavi more biti. Pak od kada si ti ovdje doma, ti stetan gad. Ja derem tvoj stan? a ne ti nisiš i kvariš naš kruh, našu maet, našu jakost?

— Eto ti ga na! Pak odkuda si ti znani mudrac, da se vupaš s menom tak segurno pregovarjati, kada mene i moje rodjake gazda ove zemlje trpi, u miru raditi i živiti pusti.

— Zato, ar si steta, i tvogega gazdu hočem osvčtiti, da tebe sfonda i tvoje rodjake do jednoga poništi.

— Hahaha, se nasmeje ovaj gad i reče: ali si dobrovašen. Pak ti misliš, da ti tvoj trud i tvoja pisarija u novine bude uspješila našu propast i posle toga bude to na korist svem onem, za koje dobrobit se ti dobrovoljno guliš? Misliš da bude narod tebe posluhuu? Varaš se dragec!

— O ti gola gnjida! pak kak vupaš ti dobre čine najplemenitešega stvora božjega na zemlji pošteno kritizirati.

— Hahaha! ve si ga je strelil! Ja moram jesti, da živim; tako isto i vi. Stoga ti misliš, da ja fondam. Isto tak i vi.

— No to je već odvise. Ve te zatučem!

— Naj! Čekaj! Moraš me posluhnot!

— Da čujem! Govori, ali kratko!

— Ne mi je volja tebe dugočasti, premda vidim moje prebrojene čase. nego samo to ti oćem povedati: Vidiš, ja bi bil ve u ovoj kulibi, moji rodjaki pako po drugih šćelcov prezimeli. Vnoge druge pak gazdi u snopje svezani kuruzini dimo odpelaju, u kupe složiju, pak vidiš, ovom je još bolje, ar celo zimu imaju toplo postelju. Tak dobro prespano se na protuleteju u majušu mesecu, početko juniuša zapredemo

vu jednu žutu kukuljicu, iz koje posred juniuša i početkom juliuša kao matulj vun zgmazimo. Vo ovoj novoj formi i opravi radujemo se krilcam, pak veselo lćemo u vugodnom juliuškom zraku od betve do betve na koje, da nam pleme nezgine, 1—2 jaje položimo, tak jeden matulj do 40—50 kuruzine nastani. Pkehodob na iste kuruzine i drugi metulji sedneju. tak moreju u jednoj betvi 2—3 i do 30—40 črvov biti, koji se opet tak preobražuju kak mi do ve. U kojem razmjeru se kuruzu razvija, u tak vem rastemo i mi, vrtamo, u cimaru, u stebli, u kocenu, i pokušamo sladko zrnje. Opet prezimimo, zakukuljimo se, postanemo matulji, i. t. d. ti se ponavlja taj ringlinspil svako leto.

Sad sem ti opisal naš život i naše umnožavanje.

Ja znam, da izvan tebe ima ga vas množina onih, koji se trudite za dobrobit naroda; veselo mi je u žalosti, da me je suđbina nar stobom skup donesla, kaj moju luženje razmeš.

Znam, da budeš u rovinah o našem nehotomićnom sastanku razmišljaval.

Znam, da budeš moju zadnju prošnju zvršil i predajes u ime svih rodjakov moj izkreni pozdrav svim onim vrćdnim gazdom, koji nas trpiju, poznaju, hraniju i čuvaju i da njim se zahvalujemo na njihovoj naj plemenitešoj dobroti s kojom nas pomiluvaju i živiš podeliju.

Vidiš pošćuvani najplemeniteši stvor božji na zemlji, ja nćem straha, da nas budeju od sada odmah fondali i konaćno izrotili, ar poznam tvoj rod dobro. Zabadava vi pišete, navučate i nas za vaše neprijatelje izkriknete; naši gazdi, barem oni, koji budeju čitali, rećuju: pak smo nekaj čitali. Am mi to bolje znamo, kak on, koj je to pisal, kaj gospon razme k poljedeljstvu. Črvi su bili, pak črvi budeju. Čta zato, da si krati čas, pak zato ti vupam i to povedati, kak bi nas najteže poništili:

a) na koncu juliuša i početko augustuša oskvrnute cimere odreži, pak pohrani

ili zakopaj dost glibuko u zemlju. Skim predi i toćnese to zvršiš, stem je bolje vjerojatno, da ne su črvi širom zgmazili.

b) za krmu spravljeno kuruzinje, do marcijuša meseca pohrani ili drugac pohranuj, drugac črv za metulja postane, pak ti kuruzu opet skvari.

c) kuruzišće podjesen s motikom poseci, pak zeži ili u gnojnicu zakopaj.

d) kocenje u zimi skuri.

Sve tomu je strošek ne treba, nego dobrovoljni, mali trud i mi smo s ovoga svćeta zbrisani. Vidiš, ja ti dajem, na koncu našega spomenka za nas pogibeľno oružje u ruke, koje budeš ti predal onem, šteri nas hraniju, ali onoga čila, da nas tak fondali budeju, kak sam ti gore spomenul, ne budete dostigli.

Ja mislim, da si s menom zadovoljen, hvala ti na tvojoj strplivnosti, s kojom si me poslušal.

Črv se odhiti i zgine u draću.

Napisal sem, kak sem od njega ćul i njegov pozdrav predajem svim onim, koje patri.

KAJ JE NOVOGA?

— **Bujdući kralj u Magjarskim.** Ferenc-Ferdinand princ, nadherceg u nedelju je u Beć došel odkud je u pondćljek na večer je dalje putoval na ekstra cugu na veliki manćver, koj se letos okolo Mezóhgejša obderćavlja.

— **Hotonce otvorjena rampa.** Na erći kolodvoru je cug na smrt sgazil Horvat Ōdona. Istroga je dokazala, da sam si je bil kriv smrti, jerbo bez dopuščenja u pijanašćini sam je odpral rampe ravno kad je cug na kolodvor vozil.

— **Navučiteljica kakti školnik.** Iz Tisaeslara pišuju, da tam navučiteljicu nućaju u občinsku školu. Nad obzonom se ćeli orsag zaćudil. U obznani to stoji, da navučiteljica mora školnicke posle sveršavati i ako svećenik s bog nećesa nebude mogel cirkvene posle sveršavati, navučiteljica mora

Belavić postane, te vojke priveže za bližnje drvo, a onda stupi pred vrata; tu se spotakne na igrajućega se dećeca, koj, akoprem već do šest godinaš star, ipak još u žensku kiklicu oblećen. Belavić ga odmah prime pod pazduhe te ga digne u vis, ali taj mali nije razmel šale. On je pričel tuliti i nogicami ritati kak divljak. Razlućeni Belavić ga je klopil, ali sad je ono pravo pogodil. Njegov odveteć je sad tek ar pričel baš onak tuliti, da su se mu hotela vuha razdretii.

Krv anda tu nije govorila. Ljubav dieteta se nije predobil. Sad se na jedan krat vrata odpru i jedna starica stoji pred njim.

»Oho! — To je riedki gost!« — (veli zaćudjeno starica.)

»Dobar dan mama Maicovka, još uvijek pri povoljnom zdravlju, to mi je baš drago, — zdravlje je prvo na svietu — velim ja.«

»No, tak tak« — odgovori starica — »a kak je zdravljem gospona Belavića?«

»No, no majkica, — kaj ste danas tak ćudni? — Em sem ja uvijek još Miškeć, a ne gospon Belavić.«

»No, tak neka bude — jeli si nebi malo seli?« — i tim pokazuje na odprta vrata sobe i pusti ga naprvu iti. — Kad su vrata došli sedne se on na klup kraj peći te pričme duge i kratke pripoviedati, zakaj već davna nije došel. Puno posla! Ali danas

si je na silu vzal vrieme. — A gde je Marica, da ju nigde nevidi?«

»Marice nema doma!« — veli starica jednostavno i zdenu. Ali ona je morala biti doma, em ju je Miškeć malo prije pred kućom videl.

»Moguće je!« — veli mati — »onda je valjda u stali pri kravici, ili je otišla po vodu.« — Kak ga danas stara samo ćudnovato gleda, misli si Miškeć. On ju nije nikada trpel, ali sad mu je postala sto krat netećneša. A ćudnovato, da Marice još od nikud nema! Ona se je doduše na njega srdila, jer se tak dugo nije niti za nju uiti za diete brinul. A kaj bu ona sad rekla, kad bude njegovno snuboćenje ćula? Med tim razmišljanjem se je po lepjoj ćistoj sobici razgledaval. Na stolu su ležale bale platna.

»Valda Marićina ženitbena oprema?« — našali se on.

»Je, — je!« — odgovori posmeħce starica.

»Ali gde je samo tak dugo ta Marica?«

»No, idem ju poiskati.« — i sad se starica staraćkom težinom stane te otide iz sobe. Opet je prošlo nekoliko minutah. — Ona se negde u komori poliepsava, da se bolje dopadne, — misli si je Miškeć.

Sad se starica povrne u sobu timi glasi: Marica porućuje, ona nema sa Belavić Miš-

kom nikakovog posla i on se slobodno neka samo natrag domov odpelja, a spenezi ja bil mogel i koga drugoga poslati, nije morat je sam donesti. . . .

Miškeć, kojega je srditost obišć, zakrići: »Odmah nek Marica nutar dojde, ili — nekaj budete doživeli!« — i batinom po stolu vudri.

Na to dojde Marica u sobu, liepa dievojkica — puuo liepsa nego je pred šestemi lietii bila, tak, da je Miškeću vušlo iz ustah: »Ah!« — glas zaćudjenja, jer ona nije bila više bleda i mršava, kakovu je on posljednji krat videl, već je to bila liepa, crvena i jaka dievojkica.

On odmah ide prama njoj, te ju hoće za ruku prijeti, ali ona ga od zgora do dole svojim pogledom primieri a ruke skrrije pod pregaću.

»Draga Marica«, — veli on — »ja vidim, da se ti srdiš na me, tomu baš nije ćudo, ali da ti znaš koliko krat sam na te misli i«

U to ga ona pretrgne: »Ja se nikaj na te nesrdim, samo mislim, da peneze, koje mi imaš platiti, bi si ja mogla i pri sudu podići, radi toga ti se nije bilo potrebno simo truditi.«

»A ja pak te pitam, kak si mi toga špota mogla nanesti i me tužiti? To je smiešno, da mi dva imamo sudom posla.

biti njegva namesnica. Služi pak za sve to 1000 s recjom jezero korun. Bog je poživl!

— **Sud.** Belovarski kraljski sud je minute dane obsudil koji su u Križavci folište peneze delali. Poprihki do stri jezero korun vrédnosti su napravili nikelske i zlate folište peneze. (Prinas su razglasili, da više sto jezer). Kolompar križavski fotografist je dobil poldrugo leto, Erhatic Viktor dvanajst mesecov, njegov Joze! zvani sin šest mesecov, Ilinic fotografistov pomoćnik tri mesece. Fis-kuš je proli sudu apeléral.

— **Opet žganica.** Ljudi ni verujeju, kakov otvor je žganica. Vu Satmarnému Domahidi Endre je vetumane skup opal i odmah dušu spustil. Trinajst lét staroga mužkoga dečeca su gori parali i doktori su konstatarali, da se žganice napil dečec i žganica ga je zaklala. Pelsto korun su kerčmera strofah, koj je tak nedušen bil, da je tuliko žganice dal od šestnajst lét mlajšemu deteto. Još vice je vréan.

— **Odvlaćeni sjajem.** Tekućeg me-secu na 23-ga dana premještenoga szentilonaikoga sajma, pošto jer je on dan i na Bottornya sajma, na prošnju csaktornyaisko vlastinstvo je kr. magjarski ministar od nutrašnje postov na tekućeg meseca 24 ga dana (tork) premještil.

— **Mašonist i hacar.** Iz Sabadke pišeu, da je na Bačalmas stacionu Horvat Mihalj hacara mašina zjahala. Horvat je već više vremena vu svaji živel s Čollak Sandor mašinistom. Horvat je već višeput sgovoril, da nebude skup putuval s Čollakom, ali željeznički činovnici uviek su ga presilili, da mora. Na Bačalmas stacionu je Čollak za povelal Horvatu, da nek ide pod kotel i najstepe vun pepelja. Kad je Horvat zapoved poslunul i odisel pod kotel, mašonista je spustil mašinu. Kotači su ruke i noge odrezali nesrećnomu človeku, koj je za par vur vumral. Čollaka su vu rešt odegнали.

— **Sprevod zaprekom.** Minuci tje-den su vu Miškolcu Barcika dovicu pokopali. Kad je svećenik svoje molitve svršil štelu su na vužaj raku vu grob pustili. Vuža se

virgla i raka se vu grob srušila. Veka se odprla i mrtvo telo je vu sedečki položaj došlo. Jamari su gori potegli raku i štelu su nazat poležečkim spravitli telo, ali to su više ni mogli. Daklem niti raku su ni mogli nazat zabiti, nek su tak morali pokopati žensko. Koji su nazoćni bili, tak veliju, da iz mrtvoga tela je krv isla, kaj to zlamenuje, da dovica je samo zmrla. Petrik Janoš notari-juš je prijavu dal nutri i prosi, da se nazat od kopa grob i doktori najprivizitéraju, kaj je istina od te strahovitni glasov.

— **Nore gobe.** Vu Münchenu su dva obitelji sami si nabrali gobe, koje su ni poznali i koje su on dan skup pojeli. Svi koji su od ovih gobih jeli su sbetežali. Do večera su dvé ženske i troje dece strahovitnom mukum vumrali. Nije moći došta opominati ljudstvo, da koji ni poznaju gobej naj neidu brat ili pak kupuvat stém menje pak jést.

— **Strélanje noroga kaplara.** Vu Lembergu Lukavski Adam kaprol se je stežaki spovadil i takvo rano je dobil na glavi, da je od toga drugi dan ponorel. Nesrećni človek pograbil tri nabite puške i vnoغو patronov i stém je odisel na drugi štok i na svakoga je strelil, koj se k njemu približaval Vatrogascu su morali na pomoć zvati, koji su špicalkami probali ga doli strati. Ali Lukavski je tak strelal, da su pobeci morali. To je više vur trajalo. Nazadnje su po mater poslali, Mati je strahoma išla k sinu i ovu vréme su tri soldati skoćili k nesrećnomu pajdašu, da ga pograbiju. Kaprol je sve tri obladal i na zadnje na mater strelil. Nesreću nikoga nije plazéral. Kad su opet još šest soldatov donjega došli s velikom mukom su ga preladali i vu željezje deli. Samo tak su ga mogli vu soldacki špital odpeljati.

— **Židovska nova leto.** Naši izraelski domorođci su včetertek i vpetek obdržavali njihovog najvećšog svetka, uovog leta. Ovo je njihovo (od stvorenje sveta) 5673. leto. Vsuboto ovog meseca 21. imajo najsvetnešog svetka, dana oprošćenja (Jom-kipur), kojeg celoga dana u cirkvu zmolit-

vom spunijo, za znamenje oprošćenje grehove obdržavajo celog posta i jo od pelek odvećer od izhajenje zvjezde, do sobofa večera, dok zvezde izhajaju.

Štacuni njihovi, tak kak i na dnevi nove lete, celi dan zatvoreno budu.

Satorske svetke počnejo na 26-ga i držijo 8 dana.

— **Tragedija jednoga svećenika** Deš varašu vu Europa salodi na smrt se strelil Elek Šimon šomkeréki reformatski svećenik. Dobro je cical, kuglja ga odmah zaklala. Nikakvu pismu nije ostavil, da bi mogli znati, zakaj je to napravil. Pred pajdaši višeput je rekel, da se bude skoncal, jerho sušicu ima, koju nije moći s vraćiti.

— **Kinč vu kuruzi.** Osemdeset jezer korun vrédnosti su v krali od meleucersuašidai ošterijaša. V nedelju su vlovili uvjedići policajji tolvaje vu peršoni Čanrh Ferenc kelnera i Fölker Istvan špolara. Valovali su, da sami dva su vdrli k ošterijašu i željezno kazetlo vu jedno kuruzu su zakopali. Na povedanim mestu su našli policajji v kradjenoga kinča.

— **Za stran MLINARE predpisano tiskopisi — koje je zalavarmegjinski podžupan pod 10418 brojom odredil — se mogu dobiti u STRAUŠZ SANDOR-ovi tiskarnici na Csáktornya.**

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplék elűzésére, valamint finom, puha hús és fehér teint előkészre és megővására nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steck en ferde“ lilium tiszta szappan. Érdjegy: „Steckenferde“ készíti Bergmann & Co. cég Teichen a/E. — Kapható minden gyógyszerár, drogéria, illatárterár s minden északiasa vágó üzletben. Dárnia 80 fillér. — Használékpen csodálatosan beváll a Bergmann féle „Manera“ lilium tejkrém felér és finom női kezek megővására, ennek tubusa 70 filléret mindenütt kapható.

774 29-49

Odmah budeš išla k sudu i tužbu natrag potegnala....!

»Ah to neću učiniti, ti moraš platiti ili dobiš ekzekuciju.«

»Ah hodi ti bedačec! Samo me slušaj kaj ti povem, odmah budeš prijaznija. — Ja ću te oženiti!«

Vani je bilo! I on se je samo čudit, da njegove rieči nisu Maricu nikaj razveselile, kak je on to mislil. Miesto veselja ga srdito pogleda i veli:

»Kaj? — Mene hoćeš zeniti? Je to izbilja istina?«

»Tak istina, kak je Bog u nebu.« — tvrdi on

»Ali ja mislim, da to nebude moglo bli.« — veli ona.

»A zakaj ne? — veli on — »naši papiri su odmah u redu.«

»Je, moj dragi Miškec, ali ako pak ja sada tebe nećem! Zar misliš, da ja neznam, da bi me ti rad samo za to uzeti, da nebi moral onih pet sto krunah mi platiti, ali gledaj, — meni pak su ove pet sto kruna radje nego ti...«

»Ah, idi — kaj to govoriš? Promisli! Em valjda mi u tvojoj ženskoj gizdosti nebudeš rekla »ne« — em moraš misliti na diete, koje tim nebi imalo otca....«

Eh, moj dečec već dobi otca, jer ja

idem zamuža k Miholju, ali ne za te. Ja doblim dobrog i rednoga muža, znaš? Dobrović je taj isti, no, kaj veliš na to sada? Bogati i ugledni seljak, taj me hoće. Dievojkah bi bil dobil, koliko bi hotel, i to s penezi, ali on je rekel, da hoće samo mene, jer sam ja delavna i marljiva, a diete pak rad ima, jer svojom prvom ženom nije imal diete, pak uvijek veli, za gde koje lieto se takov dečec more u gospodarstvu dobro upotriebiti — — liepi, jaki, zdravi dečec.«

Kakti okamenjen nju je Miškec postušal. Na takove novine nije bil pripraven. »Je, onda ti želim dobru sreću!« — veli joj.

»I ja ti liepo hvalim na dobroj želji! A sad pak te samo prosim radi lih novac. Znaš, ove ćeš mi na skoro morali poslati, jer je ja sad trebam za svačebenu opremu. Mene bi moralo sram biti, da bi ja kakti buduća Dobrovička samo tih nekohko canjkov u kuću donesla, koji tu na stolu leže. Nekoliko novih stvarih si moram kupiti, pak zato sam si izšpekuliral, ako te sad zatužim, tak dojdem do novac. Ti ćeš je već od nekud zmoći. I anda liepo zbogom ostani moj dragi Miškec, pak se nemoj nikaj srditi.«

I tim je bu poštenjak Miškec odpušćen. »Peneze ja imam gotove doma i još više nego tebi imam dati, tu se ti nikaj ne skrbi. Pet sto krunah platiti, to mi nebude teško hvala Bogu! Zaradi toga te nisam

nakanit oženiti, Ja sam si samo mislil, da mi je to dužnost za ženu te uzeti.«

»Jedno malo prekrasno si se na dužnost zmisli.« — veli Marica.

»Je, gospon Belavić uvijek nekaj zaboravlja,« — veli Maricina mati, dočim mu batinu daje, koju je pri klupi zaboravil.

Mrljajuć vzeme batinu te ide do svojeg kolesla, prime vojke i »hi, ho« odpelja se. Već se uije natrag ogledal.

Svojege dečeca je ipak spazil, koj je odbiežal pred njim u kuću.

Tu je sad sedel u svetešnjoj odieći na posudjenom koleslu Miškec Belavić sav strven i osramoćen. Marica ga je izsmejala mesto da mu je oko vrata opala, a k tomu je moral za tri dni pet sto krunah platiti, kojimi će si ona opremu za drugoga kupiti.

Da bi doma imal gotove novce, to je od gizdosti lagal.

Bude ga truda koštalo, dok je negde posudi....

Ovo se je izbilja baš tak dogodilo, kak sam tu opisal, u Medjimurju godine 1863, samo sam ja imena tu promienil, jer mozbit od doćućnih još lko živi, a sela, u kojih su živel Miškec i Marica, sam posve zamučal i držim da sam pametno učinil.

Em. Kollay.

Gabona árak. — Ciena zítka.

mmázsa	1 m-cent.	kor.	fill.
Buza	Páeniá	20 00	
Rozs elsőrendű	Híz	15 00	
Árpa	Jecmen	16 40	
Zab	Zob	18 00	
Kukoricza	Kuruza suha	15 00	
Fehér bab új	Grah bet	23 00	
Sárga bab	zúti	21 40	
Vegyes bab	zmésán	19 00	
Kendermag	Könöpljeno senie	20 00	
Lenmag	Len	30 00	
Tökmag	Köšice	27 00	
Bükköny	Grálorka	15 00	

HOMOKÉRTÉKESÍTÉSRE

ajánlom elsőrendű tégla- és cementtörcsérpégyártó gépeimet kézi üzemmre. Eredeti amerikai motoros tűzfűrészelő gépeimről kérjen ajánlatot! Az összes malomipari gépek és kellékek raktáron vannak a legjutányosabb árak és kedvező fizetési feltételek mellett

Walder Arthur

műszaki cikkek és malomberendezések szaküzlete ::
Arad, Ferenc-tér 1/b.

Rum és legfinomabb likőr előállításához küld utasítást

INGYEN

Watterich A. Budapest

VIII., Dohány-utca 5 szám

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni hogy a világhírű **F. L. Popper cég „Tip-Top” cipői és az alessandriai Giuseppe Borsalinó & Fils legelső gyártmányu szörkalapjai** megérkeztek.

Magamat szives pártfogásukba ajánlván maradok

teljes tisztelettel

POLLAK JAKAB

divatruháza Varázdin

Egy jó erkölcsű fiu

tanulónak

felvétetik Mayer Testvérek borkereskedésében Csáktornyan.

A Wlassics Gyula-utca 19 sz.

ház eladó.

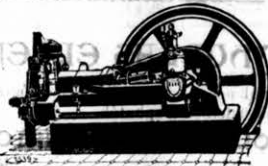
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Langen & Wolf

Wien XI/3. Laxenburgerstrasse 53-55. szám.

Mérnöki iroda: Pozsony, Stefania-utca 25.
A monarchia teteljesebb motorgyára.

Világhírű eredeti OTTO motorok

Benzin, Benzol, Petrolin, Nyersolaj, világítógáz és szivógáz hajtásra, több mint 106.000 drb, egy millió lőeron felül forgalomban.

Diesel-féle nyersolajmotorok.

A legmodernebb szerkezet. Az égő anyagok legkisebb fogyasztása.

Új országos vásár:

A nagym. Kereskedelemügyi m. kir. Miniszterium 26953/IV. 912 sz. rendeletével Zala Páka községben két országos kirakodó- és állatvásárt engedélyezett. A vásárok minden év április 14. és október 10-én tartatnak. Az utóbbi 1. évben már megtartatik.

Tekintettel arra, hogy Zala-Páka a vidék gőcpontja s kitünő nori fajú lovai, vöröstarka nyugati fajú szarvasmarha állománya van, a vásár a legkitünőbbnek ígérkezik.

Rakodó állomása CSÓMÓDÉR, mely tőle 2 kilométer távolságra van.

Zalapáka, 1912. szeptember hó.

Kukorelly Ferenc s. k.

körjegyző.

Bek József s. k.

bíró.

108, 107 és 104 sz./1912.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. 102. §-a értelmében ezenell közhirre teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbíró-ság 1912. évi V. 91, 77, 68, 756/2 sz. végzése következtében Hochsinger Testvérek és Trottel di Leonárdó javára 102 K 80 f. és 78 K 12 f. s jár. erejéig 1912. évi február hó 10. én fogalositott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3442 K 80 fillerre becsült üzleti felszerelvények, szeszes italok és egyéb fűszeráruból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbíró-ság 1911. V. 756, és 1912. V. 68, 77 és 91/6 sz. végzése folytán 102 K 80 f. és 78 K 12 f. tőkekövetelések és ezek járulékai erejéig Csáktornyan Deák-utca 7. sz. alatt leendő eszközlésére

1912. évi szept. hó 20. napjának d. s. 10. óraja

határidőül kitűzetik és ahhozsa venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfogának adotni. Ezen árverés az összes eddigi foglaltatok érdekében szintén megtartatni fog. Csáktornya, 1912. aug. 31. 931

H Budapesti Hsztalos Ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet

az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve fennáll, felhívja a n. é. butorvásárló közönség figyelmét a VIII., József-körút 28, (Börköscsis-utca sarok), valamint IV. ker. Ferenciek-tere 1. sz. (királyi bérpalota) újonnan átalakított helyiségeiben rendezett

lakásberendezési. kiállítás

megtekintésére, raktárunk, mely a legnagyobb az országban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű, művészek által tervezett szakkbizottság által felülvizsgált butorokból áll.

Teljes lakásberendezéseket művészi tervek szerint készítünk,

- minden darab jótállás mellett adatik el.

SZENTILONA

(Zalamegye, Csáktornya mellett) község vásártartó tulajdonosa közhirre teszi, hogy a szeptember hó 22-én megtartatni szokott országos vásár, f. évben szeptember 24-én, kedden lesz megtartva. **Intézőség.**

Minden szabásminta csak 60 fillér!

Újdonság!

... Szál után szabva, tehát ...
... szövetelvagdalás lehetetlen ...

Egyedüli árusítása:

Strausz Sándor

könyvkorcs., Csáktornya

Az emberi kéz mint sérvkötő

SENSATIÓS TALÁLmány!

Kérjen ingyen prospectust!

Zárt borítékban portómentesen küldi

POLLITZER SÉRVAMPULATORIUM

speciális orvosi rendelőintézet

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. Főemelet.

GUTORI FÖLDES KELEMEN
aradi gyógyszerész által készített

MARGIT - CRÊME

legjobb arckendő mely 2-3 nap alatt ifjítja, szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrtarka (Mitesser) ráncok, kiütések stb. ellen.

Margit-Crème pártatlan szer bőrtáplálás, wimmerlik, arc- és kézörösdés, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőre kenve, ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle Margit-Crème ára: nagy tégely 2 korona, kis tégely 1 korona

Margit-puder fehér, rózsás vagy crème színben 1 kgr. 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér.

Csak akkor valódi, ha minden doboz gutori FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva.

Utánzatokról óvakodjunk!

Kapható Csáktornyan: PETIŐ JENŐ gyógyszerésznél.

818 8-8

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb fémtisztítószer

A Ferencz József tudomány-egyetem bőrgyógyászati osztályán Prof. Marschalkó igazgató utasítására, kizárólag a Kolozsvári Heinrich-féle gyógyszerzappanokat rendelik.

Világhírű különlegességek:

Kolozsvári KÁTRÁNY-SZAPPAN

(teljesen kizorította a külföldi gyártmányokat)

IZZADÁS ELLEN Kolozsvári chromszappan.

BÖRKIÜTÉS-VISZKETEGET ELLEN

Kolozsvári kénszappan.

Szeplő, májfolt, stb. arctisztatlanság ellen: Kolozsvári borax-szappan.

HÁJHULLÁS ELLEN Kolozsvári Petrolszappan.

Ezenkívül egész sora a világhírű gyógyszerzappanoknak, melyek minden gyógyszerárban és drogéria-üzletben kaphatók. Ismertetőt készséggel küld:

KOLOZSVÁRI HEINRICH JÓZSEF gyógyszerzappangyár r.-t.
Kolozsvár.

912 2-4

Muraszentmaria községben egy

korcsmaüzlet mézárzással és kereskedéssel bérbeadandó.

Aki a fentti üzleteket azonnal, vagy folyó évi október hó 1-én bérbe szándékozik venni, mielőbb jelentkezék alulírott nál, akinél a föltételek megtudhatók.

BELOVÁRI FÜLÖP
korcsmáros.

936 1-1

U Muraszentmária obćini se

jedna osterija s mesnicom
I štacunom na rendo daje.

Koj bi hotel ove stanje odmah, ili pak 1-ga oktobar meseca na rendo vzeti, nek se odmah naglasi pri pod-pisanom krčmaru, skojim se moći u ovim stvaru pogoditi.

BELOVÁRI FÜLÖP
krčmar.

Butorvásárlók figyelmébe!

Jó és olcsó butor

HIRSCHL ÁRMİN kárpitos és diszító

:: dúsan felszerelt butorraktárában ::
Varaždin, Setanj-utca 2. sz.
kapható.

A legolcsóbb árban, egyszerű úgyszintén legfinomabb kivitelű háló-, ebédlő- és szalonberendezések nagyválasztékban raktáron vannak.

Műhelyemben mindennemű kárpitos és asztalos munkák pontosan, jutányosan készíttetnek.

MAGYAR KISZOLGÁLÁS!

851 18-30

Huszholdas hegyibirtok,

1/2 órányira Alsólendvától, amely 6 hold harmincéves erdő, 6 hold kr száló és 8 hold szántóföldből áll, **jutányos árért** szabad kézből eladó.

Bővebbet BELLECZ EDE körjegyző urnál Stridováron és a kiadó-hivatalban.

Jeden dvajstimekotni goričniimetek

od Alsólendva varaša na pol ure, koj stoji iz 6 mekot trideset godišnje šume, 6 mekot senokoše i 8 mekot orne zemlje, **za jeftin cenu** iz slobodne ruke je na prodaju.

Obilješe pri gosponu BELLECZ EDE notariušu na Štridováru i u izdateljstvo.

988 1-3